
Funded
by the European Union
and the Council of Europe

Implemented
by the Council of Europe

Parteneriatul pentru Buna Guvernare (2019-2021)

PROIECT

**Suținere pentru consolidarea în continuare a eficienței și calității sistemului judiciar
din Republica Moldova**

RAPORT

**privind executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și
administrativă în Republica Moldova**

*(pe baza rezultatelor unei misiuni de informare
realizată de o echipă de experți CEPEJ, în perioada 2-3 martie 2020)*

*Mathieu Chardon (Franța)
Dovile Satkauskiene (Lituania)
Adrian Stoica (România)
Adrianus Uitdehaag (Olanda)*

*Acest document a fost elaborat ca parte a unui proiect cofinanțat de Uniunea Europeană și Consiliul Europei.
Punctele de vedere exprimate în prezentul document nu pot fi considerate în niciun fel ca reflectând opinia oficială
a oricăreia dintre părți.*

Cuprins

Sumar executiv	3
Considerații generale cu privire la obiectivele proiectului.....	4
1. Îmbunătățirea evaluării eficienței și a calității sistemului de executare general.....	6
1.1. Introducere.....	6
1.2. Îmbunătățirea sistemului de executare din perspectiva Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO) și a Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE)	7
1.3. Îmbunătățirea sistemului de executare din perspectiva Recomandării Rec(2003)17 a Consiliului Europei și a Ghidului CEPEJ privind executarea	9
1.4. Probleme generale privind eficiența și calitatea actuală a sistemului de executare din Republica Moldova	10
1.5. Concluzii și recomandări generale.....	12
1.6. Recomandări specifice (Indicatori cheie de performanță).....	13
2. Soluții IT pentru executare: sistem de gestionare a cazurilor și registru de executare automatizate	15
2.1. Introducere	15
2.2. Stadiul actual	16
2.3. Gestionarea automată a executării.....	17
2.4. Concluzii și recomandări.....	23
3. Soluții bazate pe IT pentru executare: licitații electronice	25
3.1. Introducere.....	25
3.2. Stadiul actual	26
3.3. Soluții strategice alternative și implementare tehnică	27
3.4. Proces complet de licitație electronică	29
3.5. Concluzii și recomandări.....	34

Sumar executiv

Prezentul raport a fost întocmit de o echipă de experți invitați de către Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției (CEPEJ) să efectueze o misiune stabilire a faptelor și de schimb de experiență privind executarea deciziilor judecătorești în materie civilă și administrativă în Republica Moldova. Misiunea s-a desfășurat în perioada 2-3 martie 2020, în cadrul Proiectului comun al Uniunii Europene cu Consiliul Europei „Susținere pentru consolidarea în continuare a eficienței și calității sistemului judiciar din Republica Moldova”, care face parte din „Parteneriatul pentru o bună guvernare 2019-2021 pentru țările parteneriatului estic” (PBGII).

Sistemul de executare a hotărârilor judecătorești în materie civilă și administrativă din Republica Moldova va marca în curând 10 ani de la trecerea la institutul executorilor judecătorești privați. În prezent, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești din Republica Moldova (denumită în continuare și UNEJ) depun eforturi comune pentru îmbunătățirea evaluării performanței sistemului, modernizarea gestionării cazurilor și creșterii eficienței și calității serviciilor de executare.

În acest context, echipa de executori judecătorești cu experiență, inclusiv DI Mathieu Chardon, Prim-vicepreședinte al Uniunii Internaționale a Funcționarilor Judiciari (UIFJ) (Franța), Dna Dovile Satkauskiene, Guvernator al Camerei Executorilor Judecătorești (Lituania), DI Adrian Stoica, Decanul Facultății de Drept al Universității Ovidius Constanța (România) și DI Adrianus Uitdehaag, Secretar/Membru al Consiliului de Administrație al UIFJ (Olanda) au îndeplinit misiunea de a evalua și sprijini reforma continuă și prioritățile actuale ale sistemului de executare a hotărârilor judecătorești în materie civilă și administrativă din Republica Moldova. Misiunea a inclus o masă rotundă cu privire la recomandările CEPEJ și la cele mai bune practici din Europa în ceea ce privește metodologia de evaluare a performanței executorilor judecătorești, indicatorii asociați de eficiență și calitate, instrumentele de gestionare a timpului etc. Un atelier a fost dedicat noilor tehnologii și instrumentelor informatice în slujba justiției, aflate în serviciul sistemelor de executare și a abordat aspecte precum sistemele integrate de gestionare a cazurilor sau registrele documentelor și procedurilor executorii, precum și platformele online de vânzare a mărfurilor confiscate.

Prezentul raport recomandă părților interesate naționale mai multe obiective și acțiuni în direcția evaluării și îmbunătățirii eficienței și calității sistemului de executare și a implementării de soluții bazate pe IT, cum ar fi sisteme integrate de gestionare a cazurilor sau registre și licitații electronice, în scopul sprijinirii sistemului de executare și a executorilor săi.

Considerații generale cu privire la obiectivele proiectului

Executare înseamnă punerea în aplicare a deciziilor judiciare și a altor titluri executorii judiciare sau extrajudiciare, în conformitate cu legea care îl obligă pe inculpat să facă, să se abțină de la a face sau să plătească ceea ce a fost judecat. Conceptul de executare se referă la executarea hotărârilor judecătorești și a altor titluri executorii (instrumente de creanță, acte publice și acte private autentificate pentru servicii specifice). În faza de executare, care este încă supusă procedurilor judiciare, forțele de aplicare a legii și de ordine pot interveni, în cazul în care debitorul nu își îndeplinește obligațiile în mod spontan.

Acest proiect prezintă o importanță deosebită dintr-o dublă perspectivă: *evaluarea anumitor deficiențe existente în cadrul sistemului de executare din Republica Moldova și identificarea soluțiilor optime pentru îmbunătățirea activității de executare silită, precum și întărirea statutului executorilor judecătorești în Republica Moldova.*

În aceste condiții, obiectivele generale ale Proiectului se concentrează pe activitățile desfășurate în conformitate cu factorii esențiali, specifici unui sistem de executare eficient, și anume:

- a) **Eficiența, rapiditatea și predictibilitatea procedurilor de executare.** Acești trei factori sunt fundamentali pentru punerea în aplicare a unui sistem de executare calitativ. Cadrul juridic necesar pentru punerea în aplicare a acestor factori în cadrul unui sistem de executare este un atribut esențial al statului de drept, care are obligația, în același timp, de a asigura independența profesională a executorului judecătoresc. Odată cu crearea acestui sistem juridic, în care sunt identificate eficiența, rapiditatea și predictibilitatea procedurilor de executare, se poate afirma că statul oferă garanția unei justiții de bună calitate în cadrul componentei executării, pentru orice cetățean care apelează la această procedură;
- b) **Transparența procedurilor de executare.** În sfera transparenței, sunt incluse nu doar aspectele aferente vizibilității legislației privind executarea, ci și informațiile privind costurile acestei proceduri sau, mai mult decât atât, mecanismele disciplinare din cadrul profesiei de executor judecătoresc, precum și publicitatea soluțiilor oferite în cadrul acțiunilor disciplinare soluționate;
- c) **Punerea în aplicare a procedurilor dematerializate.** Scopul introducerii acestor proceduri este strâns legat de punerea în aplicare a unui sistem de „justiție informatică” la nivel național. Procedurile computerizate de executare contribuie la eficiența și la creșterea calității sistemului de executare și, în același timp, asigură transparența efectivă a acesteia;
- d) **Gestionare profesională mai bună.** Acest factor are o aplicare complexă, în general, în ceea ce privește eficiența profesională. Pentru a putea fi puse în aplicare cu succes, reprezentanții profesiei de executor judecătoresc trebuie să colecteze, în timpul controalelor efectuate, informații cu privire la: condițiile de muncă ale executorilor judecătorești și ale personalului auxiliar al acestora; numărul de recursuri admise și culpa executorilor judecătorești. În plus, după efectuarea acestor controale, introducerea unor obligații profesionale, care, este posibil, să nu existe în sistemul de executare (de exemplu, obligația executorului judecătoresc de a prezenta anual situații statistice privind rapiditatea executării unei cauze sau numărul de apeluri admise și motivele admiterii acestor acțiuni etc.).

Acest Proiect acordă atenție unei serii de efecte tipice oricărui proiect european, manifestate, în principal, în organizarea de seminarii, ateliere de lucru, care vizează evidențierea funcționalității

registrelor de documente, dar și a procedurilor de executare sau în conferințe, în conformitate cu obiectivele acestuia.

Mai mult, în cadrul acestor acțiuni participă o serie de autorități care, împreună cu reprezentanții UNEJ, iau în considerare punerea în aplicare a celor mai bune practici în domeniul executării, dar, în aceeași măsură, acestea găsesc cele mai eficiente mecanisme procedurale în ceea ce privește creșterea calității sistemului de executare din această țară.

Nu în ultimul rând, traducerea și diseminarea celor mai importante instrumente promovate de CEPEJ/Comisia Europeană pentru eficiența justiției, dar și de Consiliul Europei, pot duce la crearea unui sistem de indicatori privind eficiența sistemul de executare și evaluarea performanțelor executorilor judecătorești.

Pentru punerea în aplicare a acestui Proiect au fost deja organizate două reuniuni foarte importante, ambele la Chișinău. Astfel, la 11 decembrie 2019, la Institutul Național al Justiției din Republica Moldova, a avut loc lansarea acestui Proiect, iar pe data de 2-3 martie 2020, la Chișinău.

1. Îmbunătățirea evaluării eficienței și a calității sistemului de executare general

1.1. Introducere

Cadrul legislativ european actual încurajează statele să dezvolte punerea în aplicare a unui sistem judiciar eficient și previzibil, care poate fi îmbunătățit în interesul cetățenilor. Acest context legislativ european, în care operează componenta de executare, include următoarele acte normative:

- *Convenția europeană pentru drepturile omului (în special, articolele 5, 6, 8 și 13 și articolul 1 din Protocolul nr. 1);*
- *Regulamentul (CE) 1215/2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială. (reforma Regulamentului Bruxelles I);*
- *Regulamentul (CE) 2201/2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești;*
- *Regulamentul (CE) 1206/2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială;*
- *Regulamentul (CE) 805/2004 privind crearea unui titlu executoriu european pentru creanțele necontestate*
- *Regulamentul (CE) 1896/2006 de instituire a unei proceduri europene de somație de plată.*
- *Regulamentul (CE) 861/2007 de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă;*
- *Regulamentul (CE) 1393/2007 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială;*
- *Directiva 52/2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială;*
- *Recomandarea Rec (2003)16 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre cu privire la executarea hotărârilor judecătorești și administrative din domeniul dreptului administrativ;*
- *Recomandarea Rec (2003)17 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre cu privire la executare;*
- *Ghidul CEPEJ pentru o mai bună punere în aplicare a recomandării existente a Consiliului Europei privind executarea (CEPEJ(2009)11REV2);*
- *Recomandarea Rec (2003) 14 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind interoperabilitatea sistemelor informatice;*
- *Recomandarea Rec (2008)2 a Comitetului de Miniștri a Consiliului Europei către statele membre privind capacitatea internă eficientă pentru executarea rapidă a hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului.*

Prin urmare, dreptul intern al unui stat european trebuie să se supună punerii în aplicare a unui act de executare, motiv pentru care dreptul intern trebuie să țină cont de faptul că executarea nu trebuie să fie subminată de o intervenție exterioară, nici din partea executivului, nici a legislativului. De asemenea, statutul executorului judecătoresc are o importanță majoră, deoarece acesta trebuie să aibă o autonomie obiectivă, distinctă de activitatea instanței. Această autonomie, care trebuie să fie statutară și financiară, poate crea un cadru adecvat pentru asumarea responsabilității profesionale în situațiile în care aceasta este necesară.

Pentru a îmbunătăți evaluarea eficienței și a calității sistemului de executare generală din Republica Moldova, în raport cu instrumentele europene menționate mai sus, este necesar să se elaboreze câteva recomandări care vizează următoarele:

1. **O mai bună publicitate de către autoritățile în cauză a principalelor documente europene ale UE referitoare la drepturile și libertățile fundamentale ale omului, dar și la cele privind procedurile de executare;**
2. **Promovarea dispozițiilor UE-UE referitoare la statutul executorilor judecătorești cu privire la independența, îndatoririle, dar, de asemenea, și la responsabilitatea acestora;**
3. **Sprijinul pentru punerea în aplicare rapidă a procedurilor IT în sistemul de executare general și, în același timp, stipularea dispozițiilor UE-UE care recomandă utilizarea acestora de către statele membre ale UE;**
4. **Includerea în temele cursurilor de pregătire profesională disponibile executorilor judecătorești a prezentării celor mai importante instrumente europene UE-UE în domeniul procedurilor de executare sau cu privire la statutul de executor judecătoresc european.**

1.2. Îmbunătățirea sistemului de executare din perspectiva Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO) și a Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE)

În materie civilă, evoluția modernă a procesului civil este strâns legată de conceptul de proces echitabil. Această evoluție își are originea în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și are ca primă referință cauza *Golder c. Regatului Unit din 21 februarie 1975*, iar ultima este cauza *Hornsby c. Greciei din 19 martie 1997*. După aceste două hotărâri reprezentative, putem vorbi despre un *proces civil european* compus din două faze: procesul și executarea. Ambele faze ale unui proces echitabil au aceleași principii.

Cu toate acestea, CEDO consideră că majoritatea principiilor stabilite cu privire la executarea în materie civilă se aplică „mutatis mutandis” pentru executarea hotărârilor judecătorești în materie administrativă, indiferent dacă executarea este împotriva unei persoane private sau a unei instituții publice. Cu toate acestea, anumite considerente speciale pot apărea în cazul executării hotărârilor judecătorești împotriva entităților publice. Acestea pot apărea în dreptul administrativ, dar și în litigiile civile.

Mai mult, CtEDO și CCJE consideră că, într-o țară guvernată de statul de drept, instituțiile publice, mai presus de toate, sunt obligate să respecte hotărârile și să le aplice, în mod rapid, din oficiu. Însăși ideea că un organ de stat refuză să se supună unei hotărâri judecătorești subminează conceptul de stat de drept.

Un număr mare de cazuri prezentate la CtEDO privesc neexecutarea hotărârilor judecătorești de către instituțiile publice. În principiu, un stat trebuie să respecte hotărârile pronunțate împotriva sa fără întârziere și fără a fi nevoie ca reclamantul să utilizeze procedurile de executare.

În cauzele **Metaxas c. Greciei, 27 mai 2004**, **Koltsov c. Rusiei, 24 februarie 2005**, **Petrushko c. Rusiei, 24 februarie 2005**, CtEDO a admis, în mod repetat, pentru prima dată în hotărârile sale, afirmațiile reclamantilor, care fie nu au recurs la aceste proceduri, fie au fost forțați să apeleze la acestea, exprimând opinia potrivit căreia: „o persoană care a obținut o hotărâre judecătorească împotriva statului după un proces câștigat nu ar trebui să fie obligată să apeleze la procedurile de executare pentru

punerea în aplicare a acesteia". De asemenea, în cauzele **Sabin Popescu c. României, 2 martie 2004** și **Maria Costin c. României, 26 mai 2005**, Curtea a stipulat, de asemenea, că: „*întreprinderea altor acțiuni de către reclamant nu ar avea decât un caracter repetitiv, și anume faptul că o instanță judecătorească ar hotărî din nou ca autoritățile publice să pună în aplicare o hotărâre judecătorească*”, ceea ce ar duce la încălcarea art. 35 alin. (1) din Convenție.

Atunci când este necesar să se apeleze la executare, statele trebuie să asigure în legislația lor internă prevederea de sancțiuni penale și disciplinare împotriva funcționarilor responsabili de refuzul sau întârzierea executării, precum și posibilitatea răspunderii civile a acestora. În același timp, statele trebuie să ia măsuri împotriva unor astfel de funcționari pentru a recupera costurile generate de refuzul sau întârzierea executării. Actele funcționarilor, care întârzie sau refuză executarea, trebuie să facă obiectul unui recurs.

Nu sunt permise intervențiile legislative în cazurile în care executarea este în curs, în special atunci când o entitate publică este debitoare în cauza respectivă. Similar cu cazul în care executarea este îndreptată împotriva entităților private, aceiași executori judecătorești trebuie să aibă atribuțiile și trebuie aplicate aceleași principii procedurale. Judecătorii nu trebuie să aibă restricții în ceea ce privește aplicarea aceluiași dispoziții juridice și a asigurării unei compensări eficiente pentru întârzierile procedurii de executare, cum ar fi: adaptarea la rata inflației, dobândă de întârziere la suma generală corespunzătoare, despăgubiri pentru prejudicii și alte penalități.

Astfel de despăgubiri sunt, de asemenea, o cerință directă a CtEDO (în special, prin aplicarea articolului 1 din Protocolul nr. 1). Astfel, în opinia Curții, potrivit hotărârii **Petrushko c. Rusiei, din 24 februarie 2005**, însăși faptul că autoritățile au respectat hotărârile nu poate fi privit ca o renunțare automată a victimei la statutul de victimă în temeiul convenției, cu excepția cazului în care au fost oferite despăgubiri adecvate pentru întârzierea procedurilor.

Despăgubirile corespunzătoare, achitate, în cele din urmă, cu întârziere, trebuie să ia în considerare diferite situații, pentru a compensa **diferența dintre suma datorată și suma achitată în final creditorului și pentru a compensa pierderile**. Acest principiu a fost stabilit pentru prima dată de CtEDO în cazurile: **Akkus c. Turciei, 9 iulie 1997**, **Angelov c. Bulgariei, 22 aprilie 2004**, **Eko-Elda Avee c. Greciei, 9 martie 2006**. Mai mult, conform CtEDO, **se pot solicita compensații și pentru daune nepatrimoniale** (a se vedea cauza **Sandor c. României, 24 martie 2005**).

Din aceste considerente, suntem de părere că putem reaminti zece principii cărora părțile interesate ale oricărui sistem de executare trebuie să le acorde o atenție deosebită, și anume:

- I. *Executarea eficientă a hotărârilor executorii și a hotărârilor definitive este un element fundamental al statului de drept. Este esențial să se asigure încrederea publicului în autoritatea sistemului judiciar. Independența justiției și dreptul la un proces echitabil sunt lipsite de conținut dacă hotărârea nu este pusă în aplicare.*
- II. *Însăși noțiunea de instanță „independentă” instituită la articolul 6 din CtEDO arată că puterea sa de a emite o hotărâre obligatorie nu poate fi supusă aprobării, ratificării sau schimbării esenței acesteia de către vreo autoritate nejudiciară, inclusiv Șeful statului.*
- III. *Toate organele de stat trebuie să asigure interpretarea dispozițiilor juridice cu privire la independența instanțelor, care există în constituții sau la cel mai înalt nivel legislativ, astfel încât hotărârile judecătorești să fie puse în aplicare în mod prompt, fără nicio intervenție din partea altor puteri ale statului, singura excepție fiind amnistia și grațierea în cauzele penale.*

Suspendarea executării unui titlu executoriu poate fi dispusă numai printr-o hotărâre judecătorească.

- IV. *Procedura de executare nu trebuie întârziată, cu excepția motivelor prevăzute de lege. Orice amânare trebuie să fie dispusă de un judecător. Executorii judecătorești nu trebuie să aibă puterea de a contesta sau de a schimba termenii unei hotărâri.*
- V. *CCJE consideră¹ că, într-un stat guvernat de principiul statului de drept, entitățile publice sunt, înainte de toate, obligate să respecte deciziile judiciare și să le pună în aplicare în mod rapid, „din oficiu”. Însăși ideea unui organism de stat care refuză să se supună unei decizii judecătorești subminează conceptul supremației legii.*
- VI. *Executarea trebuie să fie echitabilă, eficientă și proporțională.*
- VII. *Părțile trebuie să poată iniția cu ușurință procedura de executare. Orice obstacol în acest sens, cum ar fi costurile excesive, trebuie evitat.*
- VIII. *Toate procedurile de executare trebuie să fie puse în aplicare în conformitate cu drepturile și libertățile fundamentale recunoscute de CEDO și de alte instrumente internaționale.*
- IX. *Principiile încrederii și recunoașterii reciproce constituie fundația construirii unui spațiu judiciar european, respectând în același timp diversitatea sistemelor interne. Recunoașterea reciprocă înseamnă că toate hotărârile adoptate la nivel intern au efecte asupra altor state membre, în special asupra sistemelor judiciare ale acestora. Astfel, este esențială creșterea schimburilor între profesioniștii din domeniul juridic. Diferitele rețele ale acestora au nevoie de restructurare, consolidare și coordonare reciprocă.*
- X. *CCJE recomandă² Consiliului pentru sistemul judiciar, sau oricărui alt organism independent relevant, să publice, în mod periodic, un raport privind eficacitatea executării, inclusiv date privind întârzierile și cauzele acestora, precum și privind diferite metode de executare. O secțiune specială trebuie să se ocupe de executarea deciziilor judiciare împotriva entităților publice.*

1.3. Îmbunătățirea sistemului de executare din perspectiva Recomandării Rec(2003)17 a Consiliului Europei și a Ghidului CEPEJ privind executarea

La 9 septembrie 2003, Consiliul Miniștrilor Consiliului Europei a adoptat Recomandarea Rec(2003)17 cu privire la executare. CEPEJ a adoptat, la 17 decembrie 2009, Ghidul pentru o mai bună punere în aplicare a acestei recomandări (CEPEJ(2009)11REV2) (denumită în continuare, de asemenea, și Ghidul CEPEJ privind executarea). Deși nu sunt obligatorii, aceste două documente pot fi considerate drept ghiduri pentru îmbunătățirea executării în statele membre ale Consiliului Europei, inclusiv în ceea ce privește calendarul și rapoartele.

Dorim să subliniem următoarele recomandări din Ghidul CEPEJ privind executarea:

- *„După ce interesele reclamantului sunt satisfăcute, aceste informații trebuie comunicate solicitantului. Statele membre sunt încurajate să stabilească reglementări clare care reglementează obligația de a raporta procedurile de executare pendinte și/sau finalizate (de exemplu, prin intermediul unui registru public în care sunt înregistrate rezultatele acțiunilor de executare împotriva inculpaților individuali).” (Dispoziția 73 din Ghidul CEPEJ privind executarea)*

---

¹ A se vedea Avizul CCJE nr.13 (2010) privind rolul judecătorilor în executarea deciziilor judecătorești, pag. 31

² *Idem*, p. 23

- „Statele membre sunt puternic încurajate să întocmească împreună standarde europene de calitate privind informațiile care trebuie furnizate părților și publicului larg cu privire la procedurile de executare.” (Dispoziția 74 din Ghidul CEPEJ privind executarea)
  - „Pentru a efectua controlul calității procedurilor de executare, fiecare stat membru trebuie să stabilească standarde/criterii europene de calitate, care vizează evaluarea anuală a eficienței serviciilor de executare, printr-un sistem independent de revizuire și inspecție aleatorie la fața locului. Printre aceste standarde, trebuie să existe:
    - a) cadrul juridic clar al procedurilor de executare care stabilește competențele, drepturile și responsabilitățile părților și ale terților;
    - b) rapiditatea, eficacitatea și costul rezonabil al procedurilor;
    - c) respectarea tuturor drepturilor omului (demnitatea umană, prin a nu-l priva pe inculpat de un standard minim de subsistență economică și prin a nu interveni, în mod disproportionat, în drepturile terților etc.);
    - d) respectarea unei proceduri și a unor metode definite (și anume, disponibilitatea căilor de atac, care trebuie depuse la o instanță în sensul articolului 6 din CEDO);
    - e) procesele care trebuie documentate;
    - f) forma și conținutul documentelor care trebuie standardizate;
    - g) colectarea datelor și crearea unui sistem statistic național, luând în considerare, dacă este posibil, Schema de evaluare CEPEJ și datele cheie ale justiției definite de CEPEJ;
    - h) competențele executorilor judecătorești;
    - i) performanțele executorilor judecătorești;
    - j) procedura, realizată anual:
      - numărul de cazuri pendinte;
      - numărul de cazuri primite;
      - numărul de cazuri executate;
      - rata de soluționare;
      - timpul necesar pentru finalizarea executării;
      - ratele de succes (recuperarea datoriiilor, evacuări reușite, remiterea sumelor restante etc.);
      - serviciile prestate pe parcursul executării (tentative de executare, necesarul de timp , decrete etc.);
      - costurile de executare și modul în care sunt acoperite;
      - numărul de reclamații și căi de atac în raport cu numărul de cazuri soluționate.”
- (Dispoziția 75 din Ghidul CEPEJ privind executarea)

1.4. Probleme generale privind eficiența și calitatea actuală a sistemului de executare din Republica Moldova

Din 2010, sistemul de executare din Republica Moldova a fost radical reformat. În primul rând, executorii judecătorești au dobândit un statut liberal de statutul de funcționar public, prin adoptarea Legii nr. 113 din 17 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 126-128 din 23 iulie 2010. De asemenea, din 2010, sistemul de executare din Republica Moldova beneficiază de Codul de Executare, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 214-220.

Prin urmare, începând din 2010, sistemul general de executare din Republica Moldova a cunoscut o evoluție impresionantă, cu realizări convingătoare în primii 7-8 ani. Aceste realizări au fost asigurate

prin implicarea activă a întregului organism profesional în organizarea și consolidarea profesiei de executor judecătoresc, făcând propuneri de lege ferenda admise de organul legislativ, prin care au fost introduse o serie de dispoziții suplă și inovatoare, care au susținut realizarea promptă și eficientă a dreptului creditorului recunoscut în conținutul actului de executare. De asemenea, cu această ocazie, au fost adoptate o serie de mecanisme eficiente privind procedura de lucru și au pus legiuitorul la dispoziția executorilor judecătorești.

Cu toate acestea, în perioada 2017-2018, nu mai este posibil să vorbim despre o creștere a eficienței sistemului sau o creștere a calității acestuia, ci mai degrabă despre stagnare și s-ar putea admite chiar că există un început de declin, iar acest lucru este demonstrat de indicatorii statistici disponibili reprezentanților UNEJ.

Această situație se datorează problemelor majore care apar din acumularea unui grad de nemulțumire a populației privind unele deficiențe aferente sistemului de executare, cum ar fi: dificultăți în identificarea executorului judecătoresc care administrează un dosar de executare; menținerea unor măsuri de asigurare după termenul legal; lipsa unor dispoziții juridice care ar duce la încetarea motivată a procedurilor de executare; comunicare deficitară cu unii executori judecătorești; numărul tot mai mare de dosare neexecutate; etc.

În mod previzibil, aceste situații, tratate, în mod special, de părțile din proces, sunt rezultatul unor deficiențe specifice sistemului, cum ar fi:

- Lipsa unui sistem unificat de colectare obiectivă a datelor privind fișierele gestionate și etapa în care sunt amplasate;
- Responsabilitățile și presiunea administrativă sporită a executorilor judecătorești, rezultate adesea din situații nerecunoscute juridic;
- Devalorizarea în timp a valorii taxelor și a costurilor de executare, acoperind adesea costurile procedurii de executare, ceea ce duce la reducerea capacităților executorilor judecătorești de a gestiona corect procedurile;
- Deficiențe privind funcționarea mecanismului de atragere a responsabilității disciplinare a executorilor judecătorești, aspect care a dus la încurajarea comportamentelor contrare eticii profesionale;
- Eficiență scăzută a comunicării între UNEJ, Ministerul Justiției și alte autorități interesate de instituirea unei justiții corecte în Republica Moldova;
- Modalitățile de organizare învechite ale conducerii profesionale a executorului judecătoresc, a supravegherii activităților executorilor judecătorești. Acestea au însemnat doar efectuarea de verificări la birourile executorilor judecătorești și, de-a lungul timpului, au devenit mai dificil de efectuat, având în vedere că numărul de documente din evidența executorilor judecătorești a crescut excesiv, în timp ce numărul personalului auxiliar a scăzut;
- Lipsa metodelor moderne de organizare a activității executorilor judecătorești, dar și a controlului efectiv al acestora, prin lipsa punerii în aplicare a standardelor profesionale;
- Lipsa de reacție și reticența Ministerului Justiției de a susține și consolida în mod ferm rolul organelor de conducere ale profesiei în raport cu executorii judecătorești.

1.5. Concluzii și recomandări generale

Este esențial să știm, în primul rând, că obligația de a garanta o justiție echitabilă aparține statului, motiv pentru care acesta va răspunde atât pentru neexecutarea hotărârilor judecătorești, cât și pentru activitatea desfășurată de executorii judecătorești.

După cum am menționat anterior, prima confirmare jurisprudențială a **responsabilității statului pentru neexecutarea unei hotărâri judecătorești** a fost evocată de CtEDO în conținutul hotărârii *Hornsby c. Greciei* din 19 martie 1997. Curtea a declarat, printre altele, că neexecutarea hotărârilor judecătorești „*riscă să creeze situații incompatibile cu principiul statului de drept, pe care statele semnatare (contractante) s-au angajat să le respecte prin ratificarea Convenției Europene*”. Ulterior, o confirmare oficială a acestui tip de responsabilitate poate fi găsită într-o multitudine de hotărâri ale CtEDO, precum: *Nuutinen c. Finlandei*, 27 iunie 2000; hotărârea *Lunari c. Italiei*, 11 ianuarie 2001; *Estimate Jorge c. Portugaliei*, 21 aprilie 1998; *Buj c. Croației*, 1 iunie 2006 (nr. 24661/02); *Dumbrăveanu c. Moldovei*, 25 mai 2005; *Nicola Silvestri c. Italiei* din 9 iunie 2009 etc.

Responsabilitatea cu privire la activitatea desfășurată de executorii judecătorești reflectă gradul de eficiență a profesiei de executor judecătoresc. Răspunderea statului pentru neexecutarea hotărârilor judecătorești sau a altor acte de executare decurge ca urmare a lipsei de eficiență din cauza deficiențelor normative sau instituționale din cadrul sistemului judiciar intern.

Responsabilitatea statului într-o situație în care executorul judecătoresc își îndeplinește responsabilitățile de serviciu în conformitate cu legea, dar CtEDO condamnă statul, reprezintă un tip de responsabilitate evidențiată de CtEDO pentru prima dată în cauza *Pini și Bertani și Manera și Atripaldi c. României*, din 22 iunie 2004. Curtea a menționat, printre altele, două dispoziții foarte importante, și anume:

- „*executorii judecătorești acționează în interesul unei bune administrări a justiției, ceea ce face ca aceștia să fie un element esențial al statului de drept, iar în cadrul punerii în aplicare a actelor de executare, aceștia au calitatea de deponitari ai forței publice în materie de executare și acest lucru nu se poate întâmpla fără consecințe pentru cei responsabili*”;

- „*statul are obligația de a lua toate măsurile necesare pentru ca aceștia să își poată îndeplini atribuțiile cu care au fost investiți, în special prin asigurarea cooperării efective a altor autorități care pot aplica cu forța, atunci când este necesar, măsuri în absența cărora garanțiile, de care partea din proces beneficiază în fața instanțelor, își pierd motivul de a exista*”.

CtEDO a remarcat aceleași constatări pozitive cu privire la îndeplinirea responsabilităților profesionale de către executorul judecătoresc, și cu ocazia pronunțării altor hotărâri, precum: *Ciocan și colab. c. României*, 9 decembrie 2008; *Constantin Oprea c. României*, 8 februarie 2008 etc.

Responsabilitatea statului în situația în care executorul judecătoresc nu își îndeplinește responsabilitățile în conformitate cu legea și CtEDO condamnă statul, are caracteristici speciale.

Tipologia acestei responsabilități este specială, deoarece, ca regulă, în jurisprudența CtEDO apar ca state condamnate acele state în care executorii judecătorești au statut de funcționari publici. Acest tip de responsabilitate a statului intervine atunci când executorii judecătorești nu își îndeplinesc atribuțiile sau refuză să le îndeplinească.

O decizie elocventă în această situație este reprezentată de hotărârea *Ruianu c. României* din 17 iunie 2003, cu referire la neexecutarea unei hotărâri judecătorești privind demolarea unei construcții, acțiune

inițiată în România într-un moment în care executorul judecătoresc avea statut de funcționar public. Alte astfel de decizii sunt: *Platakou c. Greciei*, 11 ianuarie 2001; *Tsironis c. Greciei*, 6 decembrie 2001; *P.M. c Italiei*, 11 ianuarie 2001; etc.

În aceste condiții, având în vedere înțelegerea noastră actuală a eficienței și calității sistemului general de executare din Republica Moldova, așa cum am menționat mai sus, am putea face următoarele recomandări:

1. Redactarea, de către fiecare executor judecătoresc, a unui raport individual, la începutul fiecărui an, pentru anul precedent și menționarea, printre alți indicatori, a numărului de contestații la executare permise și a motivelor pentru care sunt permise;
2. Crearea, de către UNEJ, în cooperare cu Ministerul Justiției, a unui sistem de date centralizate cu privire la dosarele gestionate și stadiul acestora, inclusiv numărul de contestații la executare permise și motivele pentru care sunt permise, pentru fiecare executor judecătoresc;
3. Redactarea unui Raport Anual al UNEJ, care va analiza starea profesiei și procedurile de executare în care vor fi introduse, în mod implicit, datele privind numărul de contestații la executare permise și motivele pentru care sunt permise. Acest raport va fi publicat pe paginile web, în presă și în mass-media;
4. Definirea și adoptarea standardelor profesionale pentru executorii judecătorești.

1.6. Recomandări specifice (Indicatori cheie de performanță)

Pentru a crește calitatea și eficiența procedurii generale de executare din Republica Moldova, considerăm că este deosebit de util să evidențiem câțiva indicatori specifici care au impact asupra procedurii de executare, dar și asupra statutului profesiei de executor judecătoresc. De-a lungul anilor, CEPEJ a dezvoltat metode eficiente pentru evaluarea și măsurarea performanței sistemelor și serviciilor judiciare³ pe baza unor indicatori precum fluxul cauzelor, rata de soluționare, raportul de rotație al cauzelor, durata procedurilor, rata de eficiență, timpul de dispunere, rata de succes, lista de verificare cu privire la calitate etc. Aceste evaluări aplicate de CEPEJ trebuie să fie aplicabile profesiei de executor judecătoresc. Indicatorii relevanți trebuie să fie incluși în Sistemul de gestionare al instanței pentru profesia de executori judecătorești. Pentru aceasta, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și UNEJ ar putea defini și decide asupra unei liste de indicatori care trebuie incluși în Sistemul de gestionare a cazurilor al profesiei de executor judecătoresc, inclusiv o listă de verificare a acestor indicatori, cum ar fi:

- Volumul de lucru: numărul de cazuri pendinte, numărul de cazuri primite, numărul de cazuri executate, categoriile principale.
- Eficiență și calitate: rata de soluționare, timpul mediu de finalizare a executării pe categorii de procedură sau timpul calculat aflat la dispoziție, durata cazurilor pendinte, ratele de succes, costurile de executare, numărul de plângeri și căile de atac în raport cu numărul de cazuri soluționate.

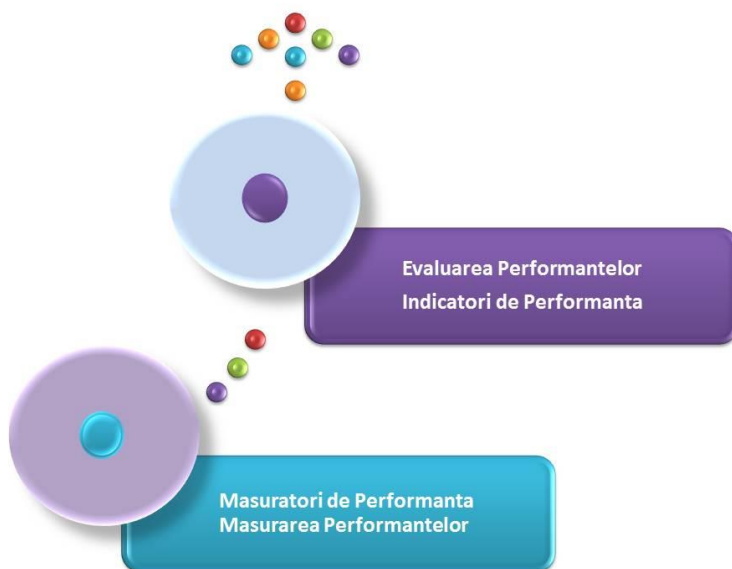
---

³ Cum ar fi „Măsurarea calității justiției”, astfel cum a fost adoptată la 7 decembrie 2016, în cea de-a 28-a reuniune plenară a CEPEJ (CEPEJ(2016)12).

Acești indicatori ar fi utili pentru a trage concluzii cu privire la modul optim de îmbunătățire a eficienței executării și aplicare a politicii relevante de măsuri manageriale. Ca exemplu, acești indicatori pot dezvălui atât cele mai bune practici, cât și discrepanțele practice și arată ce soluții concrete pot fi aplicate.

În acest sens, putem lua în considerare următoarele recomandări:

1. În general, pe baza dispozițiilor cuprinse în documentul CEPEJ(2016)12 privind măsurarea calității justiției, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, împreună cu UNEJ, trebuie să definească și să decidă o listă de indicatori care trebuie incluși în Sistemul de gestionare a cazurilor, inclusiv o listă de verificare privind acești indicatori.
2. Stabilirea unui cadru juridic optim privind cazurile de încetare a executării. Printre aceste cazuri, trebuie inclusă ipoteza conform căreia debitorul nu deține bunuri sau bunurile acestuia nu prezintă interes pentru licitația publică. Această situație trebuie corelată cu suspendarea termenului de prescripție, pusă la dispoziția creditorului, până când debitorul achiziționează bunurile sau veniturile care pot fi urmărite pentru plata creanțelor.
3. Stabilirea unui termen specific sau a unei anumite perioade până la care o măsură de precauție sau o măsură de executare trebuie să își producă efectele asupra activelor sau veniturilor debitorilor, care pot fi urmărite pentru plata creanțelor.
4. În cadrul profesiei, pentru a crește calitatea actului de executare, este necesară evaluarea constantă a performanțelor executorilor judecătorești, pe baza unor criterii clare de performanță, stabilite prin dispoziții juridice. La sfârșitul fiecărui an, organismele de conducere ale profesiei trebuie să aibă la dispoziție norme juridice, care pot constitui măsurători ale performanței sau măsurarea performanțelor profesionale (fig. 1).

Evaluarea performanței
Indicatori de performanță
Măsurători de Performanță
Măsurarea Performanțelor

Evaluarea performanței
Indicatori cheie de performanță
Măsurători de Performanță
Măsurarea Performanțelor

2. Soluții IT pentru executare: sistem de gestionare a cazurilor și registru de executare automatizate

2.1. Introducere

Ghidul CEPEJ 2009⁴ încurajează statele membre să înființeze o „bază de date unică cu acces restricționat cu mai multe surse cu privire la activele debitorului care pot face obiectul sechestrului” și „sunt invitate să ia în considerare posibilitatea de a permite executorilor judecătorești să reutilizeze informațiile referitoare la activele inculpatului în procedurile ulterioare care implică același inculpat, sub rezerva unui cadru juridic clar și precis (adică, stabilirea unor termene stricte pentru păstrarea datelor etc.)”.

Într-adevăr, îmbunătățirea eficienței și a eficacității sistemului de executare implică, de asemenea, un sistem de gestionare a cazurilor bine organizat și bine structurat (aici după SGC).

Executorii judecătorești trebuie să fie onorabili și competenți în îndeplinirea atribuțiilor ce le revin și să acționeze în conformitate cu standarde etice profesionale înalte. Pentru a proteja respectivele standarde, acestea trebuie să fie supuse controlului și monitorizării profesionale. Un SGC bine structurat va contribui, de asemenea, la o supraveghere și un control mai eficiente asupra profesiei.

Proiectul Strategiei de dezvoltare a sectorului justiției pentru anii 2019-2022 în Republica Moldova (obiectiv specific 3.3. Modernizarea sectorului justiției prin dotarea acestuia cu sisteme și echipamente electronice moderne și interconectarea acestora) subliniază importanța IT în sistemul juridic: „În cadrul reformei instituționale a sistemului judiciar, informatizarea a fost o prioritate. Un sprijin esențial pentru modernizarea justiției este asigurat prin dezvoltarea sistemului informațional.” Ca domenii principale de intervenție sunt menționate:

- Facilitarea accesului persoanelor la justiție prin aplicarea tehnologiilor informaționale;
- Facilitarea/dezvoltarea comunicării electronice a avocaților și autorităților publice cu instanțele, procurorii, organele de anchetă penală și executorii judecătorești;
- Dezvoltarea platformelor „E-Executare”/„E-Arest”;
- Asigurarea interconectării sistemelor informaționale ale organismelor de aplicare a legii.

Într-adevăr, soluțiile bazate pe IT, de asemenea în domeniul executării, sunt de maximă importanță. În acest sens, dorim să menționăm 3 aspecte majore:

- Sistemul de gestionare a cazurilor de executare (fluxul procedural al unei cereri în cadrul sistemului de executare);
- Accesul la informații;
- Sistemul de monitorizare și control.

---

⁴ A se vedea CEPEJ(2009)11REV2, pag. 40 – 47

2.2. Stadiul actual

2.2.1. Cadrul juridic

Codul Contravențional

Articolul 34 din Codul Contravențional (alineatul 3¹) introduce Registrul debitorilor. Un astfel de Registru trebuie să înregistreze executarea sancțiunilor și a amenzilor (în baza Codului Contravențional). Deși această dispoziție a fost introdusă în urmă cu câțiva ani, până în prezent, Registrul debitorilor nu există.

Codul de Executare: acces la informații

Articolul 88, alineatul 4 din Codul de Executare, prevede că, la solicitarea executorului judecătoresc, deținătorii evidențelor și informațiilor relevante pentru procedurile de executare, instituțiile financiare, autoritățile fiscale, organele cadastrale, alte persoane fizice sau juridice sunt obligate să notifice, în termen de maxim 10 zile, informațiile necesare pentru executare. Legea cu privire la Garanții are o dispoziție similară, care permite accesul executorului judecătoresc la registrele relevante. Cu toate acestea, în practică această prevedere nu este complet pusă în aplicare. Executorii judecătorești, de exemplu, nu primesc informațiile relevante cu privire la garanțiile înregistrate. Un alt exemplu este solicitarea de informații adresată băncilor înainte de poprirea unui cont bancar: solicitările sunt încă efectuate pe hârtie, deoarece băncile nu pot prelucra cererile digitalizate.

Legea privind executorii judecătorești

Conform articolului 29 din Legea privind executorii judecătorești, executorul judecătoresc este obligat să țină evidența financiară și contabilă. Supravegherea asupra profesiei (articolul 33) este exercitată de către Ministerul Justiției și UNEJ. Pentru moment, o astfel de supraveghere poate fi efectuată numai vizitând birourile respective. Întrucât resursele sunt limitate (atât resursele umane, cât și resursele financiare), în practică, monitorizarea și controlul se realizează doar pe o scară (foarte) limitată.

2.2.2. Două aplicații software diferite

De câțiva ani deja, autoritățile din Republica Moldova depun eforturi pentru crearea unui sistem automatizat de informații privind executările. Problema principală este însă că Ministerul Justiției din Moldova și UNEJ au o viziune diferită asupra dezvoltării unui astfel de sistem. În consecință, nu există o soluție unitară pentru gestionarea procedurilor de executare și pentru gestionarea fluxurilor financiare. Ministerul și UNEJ au dezvoltat două aplicații software diferite, fiecare având ca obiectiv general gestionarea procedurilor de executare și a fluxurilor financiare.

Nu este eficientă dezvoltarea și perfecționarea a două sisteme de informații pentru soluționarea cazurilor de executare. Ar fi indicat să se continue doar cu dezvoltarea unui singur sistem informatic.

În acest sens, sistemul IT astfel cum este dezvoltat de UNEJ pare a fi mai sofisticat, în timp ce sistemul în curs de dezvoltare la Minister este încă în faza de proiect. Pare mai potrivită concentrarea și îmbinarea eforturilor pentru dezvoltarea și punerea în aplicare în continuare a sistemului UNEJ.

Recomandăm o cooperare strânsă (parteneriat instituțional) între MJ și UNEJ în ceea ce privește automatizarea procedurilor de executare (inclusiv transparența operațiunilor și controlul activității, prin

intermediul sistemului automatizat). O construcție financiară adecvată trebuie să asigure durabilitatea sistemului și o contribuție echitabilă la costurile acestuia din partea profesiei executorilor judecătorești și a Ministerului Justiției.

2.2.3. Gestionarea cauzelor judiciare

Deși instanțele sunt conectate la un sistem unic de gestionare a cauzelor judiciare, nu este prevăzută conectarea cazurilor de executare la acest sistem de gestionare a cauzelor judiciare.

2.3. Gestionarea automată a executării

2.3.1. Dezvoltarea unei platforme IT

În ceea ce privește dezvoltarea unei platforme IT, pot fi luate în considerare mai multe opțiuni (scenarii):

- *Scenariul 0: Niciun sistem nou*

Fiecare executor judecătorec este liber să își aleagă propriul software de gestionare a cazurilor. UNEJ și MJ furnizează formatul rapoartelor. Există o obligație a executorului judecătorec de a furniza date în format electronic. MJ și UNEJ (ca organisme de control) negociază furnizarea de date externe cu părțile interesate.

- *Scenariul 1: Sistemul central de gestionare a cazurilor*

Un sistem central (bazat pe web) este utilizat, în mod obligatoriu, de către toți executorii judecătorești ca sistem de gestionare a cazurilor. Acest sistem permite, de asemenea, executorilor judecătorești să extragă datele necesare cu privire la active și debitori. Informațiile necesare în scopul monitorizării și controlului sunt preluate, în mod automat, de către organismele de monitorizare, din sistemul central.

- *Scenariul 2: Server central pentru colectarea datelor de la executorii judecătorești și un portal central pentru preluarea datelor de către executorii judecătorești*

Acest scenariu utilizează un server central pentru colectarea datelor, care urmează să fie utilizat, în mod obligatoriu, de către executorii judecătorești pentru încărcarea manuală sau pentru transmiterea prin servicii web (sau alte comunicări server-către-server, care nu necesită prezența unui operator) a tuturor informațiilor solicitate, în scopul monitorizării și controlului, inclusiv a rapoartelor anuale (articolul 33 din Legea privind executorii judecătorești).

Agentul de aplicare utilizează (în mod obligatoriu) standardele pentru datele furnizate: conținutul, formatul și modalitățile de schimb sunt descrise de organismele de control.

Odată autentificați pentru accesul la portalul central, executorii judecătorești au acces la informații referitoare la debitori, prin utilizarea unui număr unic de identificare a debitorilor (de exemplu, numărul din Registrul de stat al populației pentru persoane fizice sau numărul de identificare fiscală pentru persoane juridice) împreună cu numărul de caz (pentru a asigura verificări aleatorii și pentru a evita utilizarea necorespunzătoare a acestei facilități pentru căutarea de date despre persoane care nu au legătură cu niciun

caz). Portalul permite accesul la bunurile debitorului, domiciliul, etc. În mod alternativ, aceleași servicii web ar trebui să fie disponibile la autentificarea sigură a executorilor judecătorești.

- *Scenariul 3: SGC central de bază + server central pentru colectarea datelor de la executorii judecătorești și un portal central pentru preluarea datelor de către executorii judecătorești*

Acest al treilea scenariu reprezintă un compromis între scenariile 1 și 2, oferind posibilitatea executorilor judecătorești atât să dezvolte, să cumpere sau să închirieze propriile sisteme de gestionare a cazurilor, cât și posibilitatea de a utiliza o versiune de bază a unui sistem de gestionare a cazurilor dezvoltat de UNEJ sau MJ . Executorii judecătorești vor încărca date relevante pe serverul central și se vor conecta fie direct prin portal, fie prin intermediul sistemului lor de gestionare a cazurilor, așa cum este descris în cel de-al doilea scenariu.

	Puncte forte	Puncte slabe
Scenariul 0 (Niciun sistem nou)	Mai ieftin Imediat	Capacitățile de monitorizare și control nu sunt îmbunătățite (într-o situație de lipsă dramatică de personal în acest scop), deoarece datele care trebuie colectate nu pot fi prea complexe și intervenția umană este totuși necesară pentru procesarea acestora; Accesul automat la date depinde foarte mult de bunăvoința instituțiilor relevante, deoarece acestea trebuie să construiască mecanisme ad-hoc pentru căutările de date
Scenariul 1 (SGC central)	Toate resursele executorilor judecătorești, UNEJ și donațiile posibile sunt reunite cu scopul de a crea un sistem perfect, în loc să le disperseze în mai multe încercări; Interacțiunile pentru actorii externi care furnizează date și pentru creditorii sunt mai simple	Acesta nu răsplătește inițiativa și abilitățile executorilor judecătorești care au investit timp în dezvoltarea sa; A ajunge la un consens cu privire la schimbarea funcționalităților poate fi dificil, cu riscul de paralizie sau nemulțumire; Îngreunează capacitatea executorilor judecătorești de a concura din motive de calitate și relații cu creditorii

Scenariul 2 Server central + portal central	Acesta permite concurența, menținând în același timp posibilitatea căutărilor de bază pentru executorii judecătorești mai slabi, care nu și-au dezvoltat propriul sistem	Birourile mai mici pot prelua date
Scenariul 3 SGC <u>central</u> de bază + server central + portal central	Echilibrează nevoile birourilor mai mici (în special în zonele regionale) de a avea un SGC simplu, cu concurența birourilor mai mari, de a oferi cele mai bune servicii	Poate fi prea scump

Se pare că, în prezent, MJ și UNEJ, în dezvoltările lor de soluții software, au optat fie pentru scenariul 1, fie pentru scenariul 2. În scenariul 2 aceasta este o necesitate absolută: executorul judecătoresc are încă permisiunea de a avea propriul sistem de gestionare a cazurilor, dar are obligația de a furniza serverului central anumite date de la un astfel de SGC individual. Cu toate acestea, așa cum am menționat în timpul discuțiilor, nu toți executorii judecătorești furnizează în prezent date. În acest sens, în opinia noastră, cel de-al treilea scenariu ar putea fi de preferat, deoarece păstrează avantajele celorlalte două scenarii.

În cazul în care se face alegerea scenariului 2 sau 3, acesta trebuie să fie obligatoriu și această obligație trebuie să fie aplicată prin lege. UNEJ trebuie să păstreze un rol puternic de coordonare în definirea standardelor, nu numai în ceea ce privește sistemele IT, ci și în ceea ce privește metodele de furnizare a datelor către serverul central, termenii de securitate minimă, formatul și conținutul datelor și accesul la informații despre debitorii.

2.3.2. Sistemul de gestionare a cazurilor de executare

Care sunt cerințele pentru un sistem de gestionare a cazurilor de executare care funcționează în mod optim? Indiferent dacă este dezvoltat și implementat de o autoritate centrală, cum ar fi MJ sau UNEJ, sau este un instrument intern al unui agent de executare sau al unui birou, un astfel de SGC va trebui să asigure anumite funcții:

Cerințe de bază (SGC de bază):

1. Înregistrarea documentelor cu caracter executoriu: toate documentele referitoare la un anumit caz de executare vor trebui să fie stocate în SGC. Aici este important să ne dăm seama că nu toate documentele sunt disponibile în format electronic. Același lucru se aplică informațiilor referitoare la active (a se vedea, de exemplu, informațiile referitoare la conturile bancare). Documentele fizice vor trebui scanate pentru a le putea stoca electronic în SGC.
2. *Înregistrarea debitorilor și creditorilor;*
3. *Înregistrarea costurilor de executare:* majoritatea reclamațiilor și a procedurilor disciplinare împotriva agenților executorilor judecătorești din Republica Moldova se referă la calcularea

cheltuielilor de executare. Un sistem automatizat pentru calculul costurilor de executare va reduce numărul de reclamații;

4. *Înregistrarea cererilor de stat*: o astfel de înregistrare este obligatorie în baza articolului 34, alineatul 31 din Codul Contravențional. Această dispoziție prevede instituirea unui Registru obligatoriu care înregistrează executarea sancțiunilor și a amenzilor. Un alt argument este calculul taxelor avansate. În prezent, statul are (încă) o poziție excepțională în ceea ce privește plata avansată a costurilor de executare (deși o astfel de poziție excepțională nu este în conformitate cu standardele internaționale).
5. *Mecanisme de control*: un SGC bine structurat, cu o utilizare unificată a funcțiilor sale, permite utilizarea indicatorilor de performanță. Acești indicatori permit compararea performanțelor între diverși actori din cadrul sistemului;
6. *Gestionarea și raportarea datelor statistice*: SGC trebuie să permită producerea de date analitice (în scop de control) și date statistice (atât la nivel de executor judecătoresc individual, cât și la nivel general). Aceasta este, de asemenea, în conformitate cu standardele internaționale. Având în vedere importanța posibilității de a prevedea durata procedurilor de executare, Ghidul CEPEJ 2009⁵ recomandă ca „statele membre să ia în considerare crearea unor baze de date statistice accesibile publicului, care să permită părților să calculeze durata probabilă a diferitelor măsuri de executare posibile în legislația internă (adică, oprirea salariului, oprirea activelor bancare și indisponibilizarea vehiculului). Bazele de date trebuie să fie compilate în colaborare cu profesioniștii de executare și să fie disponibile cât mai larg posibil, cu scopul de a oferi persoanelor din alte state membre acces la structura de durată a fiecărei țări, astfel încât să poată fi efectuate comparații.”

Cerințe suplimentare:

7. *Înregistrarea acțiunilor de executare*: toate acțiunile de executare vor trebui să fie înregistrate. Aici este important ca o astfel de înregistrare a acțiunilor de executare să fie efectuată într-un mod unificat. Aceasta înseamnă (de exemplu), pe cât posibil, să fie utilizate șabloane unificate ale documentelor. Un act normativ care definește cu exactitate procedurile și împărțirea respectivelor proceduri pe tipuri și etape va avea ca rezultat o utilizare uniformă a tipurilor de acțiuni de executare. Acest lucru va facilita, de asemenea, supravegherea activității agentului de executare de către organismele de supraveghere: indicatorii privind performanța executorului judecătoresc (de exemplu, rata de succes sau inactivitate) pot fi ușor definiți și monitorizați. Un bun exemplu este monitorizarea termenelor limită: în cazul în care fiecare etapă a procedurii de executare este bine definită, termenele limită corespunzătoare pot fi ușor monitorizate;
8. *Utilizarea fluxurilor de lucru pentru executare*: în conformitate cu punctul 3 (înregistrarea acțiunilor de executare) am menționat deja necesitatea definirii corecte a procedurilor de executare și că împărțirea procedurilor respective în tipuri și etape va avea ca rezultat o utilizare uniformă a tipurilor de acțiuni de executare. Un SGC bine organizat va monitoriza fiecare etapă și va oferi utilizatorului un număr limitat de acțiuni și documente conectate cu o anumită etapă în procesul de executare. Acest lucru va reduce riscul de a face greșeli;
9. *Transferul dosarelor de executare*: conform articolului 30, alineatul 1 din Codul de Executare (și

---

⁵ A se vedea CEPEJ(2009)11REV2, p. 65 și 75-76

articolul 26 din Legea privind executorii judecătorești), ca regulă generală, competența executorului judecătoresc este limitată la competența camerei teritoriale în jurisdicția căreia este situat biroul. Conform articolului 32 alineatul (1) din Codul de Executare, în anumite circumstanțe sau la cererea creditorului, un caz de executare poate fi transferat unui alt executor judecătoresc. Aceasta înseamnă că și documentele corespunzătoare trebuie, de asemenea, transferate. SGC trebuie să faciliteze transferul electronic al dosarului de executare către un alt executor judecătoresc;

10. *Acces online la dosarul de executare:* luând în considerare regulile de protecție a datelor, SGC trebuie să faciliteze accesul părților din procedura de executare la fișierele proprii;
11. *Încărcarea datelor care nu au legătură cu cazul:* Articolul 33 din Legea privind executorii judecătorești împuternicește MJ și UNEJ să supravegheze activitatea executorului judecătoresc. O astfel de supraveghere nu trebuie să se limiteze la cazurile de executare. De exemplu, banii curg în birou (ce se întâmplă cu banii primiți de la debitori? Sunt aceștia transferați la timp către creditor?) ar trebui, de asemenea, monitorizat. În acest sens, ne putem referi la articolul 28 din Legea privind executorii judecătorești și la tranzacțiile pe acest cont bancar (special). De exemplu, în Olanda, acest cont bancar este verificat o dată la fiecare 3 luni.

2.3.3. Accesul la informații al executorilor judecătorești

Este important ca executorul judecătoresc să aibă acces facil la informații, ținând cont de prevederile privind protecția datelor. În acest sens, rolul statului este considerat a avea o importanță substanțială. Ghidul CEPEJ 2009 stipulează:

La alin. 43: Toate organismele de stat, care administrează baze de date cu informații necesare pentru executarea eficientă, trebuie să aibă obligația de a furniza informațiile executorului judecătoresc, într-un termen convenit, dacă aceste informații sunt compatibile cu legislația privind protecția datelor. [...]

La alin. 44: Se recomandă ca legislația națională privind protecția datelor cu caracter personal să fie examinată în cazul în care aceasta trebuie adaptată pentru a permite proceduri de executare eficiente.

La alin. 45: Executorii judecătorești trebuie să poarte responsabilitatea păstrării confidențialității atunci când informații secrete, confidențiale sau sensibile intră în atenția lor în cursul procedurilor de executare. În cazul încălcării acestei obligații, trebuie să fie aplicabile măsuri de răspundere disciplinară, împreună cu sancțiuni civile și penale.”

Recomandarea Rec (2003)14 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre privind interoperabilitatea sistemelor informatice în sectorul justiției include în cerințele pentru interoperabilitate luarea în considerare a dezvoltării unei strategii de integrare, care să permită comunicarea de la un sistem la altul. Cooperarea între diferitele organe ale instituțiilor de stat și private, sub rezerva respectării legislației privind protecția datelor, este esențială pentru a permite un acces rapid la informațiile cu surse multiple privind bunurile inculpaților.

Având în vedere numărul de cazuri de executare din Republica Moldova și în conformitate cu cele mai bune practici europene, este necesară conceperea unui sistem care să permită accesarea automată a

unei adrese înregistrate și verificarea automată a existenței bunurilor monetare și a altor active ale debitorilor. Pentru configurarea unui astfel de sistem, trebuie îndeplinite următoarele condiții:

- Mecanisme sigure care permit recuperarea automată a informațiilor privind adresa și activele;
- Un identificator unic pentru debitor, disponibil creditorului atunci când trimite dosare pentru executare;
- Un cadru juridic care permite aceste tranzacții.

2.3.4. Sistemul de monitorizare și control

Utilizarea unui sistem de gestionare a cazurilor de executare înseamnă că datele aferente cazului (de executare) pot fi importate direct în baza de date centrală. Aceasta va facilita, într-o mare măsură, activitățile de monitorizare și control ale autorităților de supraveghere (adică, MJ și UNEJ) prin utilizarea indicatorilor de performanță. Astfel de indicatori permit compararea performanțelor între diverși actori din cadrul sistemului (de exemplu, între executorii judecătorești, ca profesie și între executorii judecătorești individuali), compararea în timp pentru a monitoriza progresul sau problemele emergente și - desigur - pentru a furniza date care sunt relevante pentru luarea de decizii în cunoștință de cauză, fie de către factorii de decizie, fie de către actorii din sistem (de exemplu, creditorii care pot alege cui să încredințeze executarea cazurilor lor).

Setul de indicatori trebuie să fie definit în comun de către UNEJ și MJ. Pentru fiecare indicator trebuie furnizată o definiție clară și o descriere a modalităților care urmează a fi utilizate pentru măsurarea acestuia.

Indicatorii trebuie să se refere la: informații aferente cazului (cifre privind fluxul de cazuri, cum ar fi întâzieri la începutul perioadei, cazuri primite, cazuri închise, numărul de acțiuni de executare, sumele creanțelor, sume recuperate, tipul de creditor, tipul de document de executare) și performanță (inclusiv durata procedurii, rata succesului și costurile).

Utilizarea unui SGC central înseamnă că, de asemenea, se pot încărca și alte date (financiare) și astfel se poate utiliza pentru a analiza starea financiară a biroului. IT poate facilita foarte mult sarcinile UNEJ și MJ pentru a analiza datele furnizate de agenții de executare. Utilizarea anumitor indicatori trebuie să permită analizarea finanțelor și a fluxului de cazuri în cadrul birourilor, să compare rezultatele cu datele istorice și să decidă dacă este necesară efectuarea unei investigații amănunțite a unui anumit birou. Comportamentele considerate necorespunzătoare sau riscante (prin lege, de către UNEJ sau de către MJ, pe baza unui anumit set de standarde) vor duce la alertarea imediată a executorilor judecătorești și a organelor de control.

Câteva exemple:

1. În calitatea acestora de organe de control, MJ și UNEJ pot stabili un anumit standard în ceea ce privește lichiditatea și solvabilitatea biroului. În cazul în care executorul judecătoresc nu respectă acest standard stabilit, organismele de supraveghere vor primi o alertă cu privire la posibilele deficiențe financiare;
2. În cazul în care executorul judecătoresc este obligat să importe automat cazurile în sistemul de gestionare a cazurilor (fie acesta unul central sau cel propriu), se înregistrează toate tranzacțiile din contul bancar special pentru fondurile primite de la debitori (articolul 28 din Legea privind executorii judecătorești). Toate băncile majore oferă clienților lor extrase

electronice ale tranzacțiilor. Alarma s-ar putea declanșa în cazul în care plățile efectuate în acest cont, provenite din alte conturi, nu sunt urmate de un transfer în timp util la unul dintre conturile creditorilor;

3. Listarea cazurilor inactive

2.3.5. Protecția datelor

Conform articolului 130, alineatul 4 din Codul de Executare, datele privind persoanele care au depus o cerere de participare la licitație și numărul de cereri se păstrează confidențial. Articolul 32 alineatul (2) din Legea privind executorii judecătorești are o dispoziție similară, care precizează că *biroul* executorului judecătoresc trebuie să asigure confidențialitatea datelor referitoare la procesul de executare. Dezvăluirea informațiilor confidențiale este trasă la răspundere în condițiile legii.

Într-adevăr, prelucrarea datelor cu caracter personal trebuie să fie echitabilă și legală. Datele trebuie să fie adecvate, relevante și să nu fie excesive în raport cu scopul pentru care sunt colectate (principiul proporționalității). Informațiile obținute nu trebuie transferate către terți neautorizați.

În acest sens, este necesar un cadru de reglementare bine definit pentru a evita utilizarea necorespunzătoare a bazei de date centrale.

2.4. Concluzii și recomandări

1. Procedurile de executare prezintă mai multe specificități, cum ar fi implicarea executorilor judecătorești, necesitatea unei comunicări frecvente și uneori urgente cu executori judecătorești colegi, autoritățile și părțile, necesitatea unui acces eficient, efectiv și rapid la informații referitoare la bunuri și faptul că (datorită sistemului privat de executare din Republica Moldova) nu toate creanțele privind un anumit debitor vor fi concentrate într-un singur birou.

Abordarea unui volum substanțial de cazuri de executare impune instituirea unor strategii speciale în scopul maximizării utilizării resurselor disponibile. Sistemele IT sunt inevitabile pentru o executare efektivă și eficientă a cazurilor. Cu toate acestea, utilizarea unui SGC va avea succes numai în cazul în care executorul judecătoresc este obligat să utilizeze un astfel de sistem și în cazul în care există o utilizare uniformă a sistemului. Un cadru de reglementare în acest sens reprezintă o necesitate.

2. SGC trebuie să aibă cel puțin următoarele funcții:
  1. Înregistrarea documentelor executorii;
  2. Înregistrarea debitorilor și creditorilor;
  3. Înregistrarea acțiunilor de executare;
  4. Înregistrarea costurilor de executare;
  5. Înregistrarea cererilor de stat;
  6. Utilizarea fluxurilor de lucru privind executarea;
  7. Mecanismele de control;
  8. Transferul dosarelor de executare;
  9. Acces online la dosarul de executare;
  10. Gestionarea și raportarea datelor statistice;

11. Încărcarea datelor care nu au legătură cu cazul.

3. Proiectarea unui set de șabloane pentru documentele care vor fi utilizate în cazurile de executare;
4. Definirea accesului la SGC și introducerea într-un act normativ a responsabilității pentru utilizarea greșită a acestuia;
5. Elaborarea criteriilor pentru păstrarea evidenței;
6. Elaborarea criteriilor pentru editarea și ștergerea datelor;

3. Soluții bazate pe IT pentru executare: licitații electronice

3.1. Introducere

În acest capitol începem să analizăm problemele referitoare la situația actuală a licitațiilor publice⁶ în procesul de executare (recuperarea datoriilor) în Republica Moldova. Sunt enumerate modalități de îmbunătățire a furnizării serviciilor publice într-un mod electronic. Drept urmare, sunt descrise procesul de anunț, opțiunile de prelungire și soluțiile de implementare electronică a licitațiilor electronice. Scopul principal al acestei lucrări este de a defini și sugera posibilul concept al serviciilor de licitație electronică, care oferă acces mai eficient la serviciile executorului judecătoresc în Republica Moldova.

Transferul serviciilor publice în spațiul electronic este, de obicei, unul dintre obiectivele strategiei de progres a fiecărui stat modern. Sectorul public, inclusiv justiția (procesul de executare), trebuie să asigure o calitate înaltă a serviciilor și să răspundă nevoilor utilizatorilor. Trebuie furnizate servicii publice de înaltă calitate bazate pe consens. Calitatea serviciilor trebuie evaluată în mod constant; utilizatorii de servicii trebuie să fie implicați pe scară largă în procesele de îmbunătățire ale acestora. Sfera de aplicare a serviciilor publice trebuie să răspundă așteptărilor societății; acestea trebuie să fie ușor accesibile pentru toți cetățenii, într-un mod care este convenabil pentru clienți, luând în considerare schimbările posibilităților tehnologice.

Accelerarea tranziției serviciilor publice la spațiul electronic trebuie să se bazeze pe criterii economice și anticorupție. Aceste criterii reprezintă o prioritate atunci când se decide necesitatea și prioritățile pentru crearea și dezvoltarea în continuare a serviciilor electronice în domeniul procesului de executare.

Comitetul de Miniștri ai Consiliului Europei în Recomandarea cu privire la executare *Rec(2003)17*⁷ către statele membre a subliniat importanța tehnologiei informației în îmbunătățirea eficienței procesului de executare și a instrumentelor juridice relevante ale Consiliului Europei în acest domeniu, inclusiv Recomandarea *Rec(2003)14*⁸ privind interoperabilitatea sistemelor informatice în sectorul justiției. Se recomandă ca guvernele statelor membre să faciliteze executarea eficientă și rentabilă a deciziilor judiciare, precum și a altor titluri executorii judiciare sau extrajudiciare, după caz. Rezultă că procedurile de executare trebuie să fie cât mai eficace și eficiente posibil.

Recomandarea *Rec(2003)17* prevede că bunurile debitorului trebuie vândute fără întârziere, urmărind, în același timp, obținerea celei mai mari valori de piață și evitarea oricărei depreciere costisitoare și inutile.

CEPEJ a adoptat Ghidul (*CEPEJ(2009)11REV2*) privind punerea în aplicare a Recomandării menționate mai sus. Acest document nu are caracter obligatoriu, dar trebuie privit ca un aviz autoritar privind punerea în aplicare corectă a dreptului la executarea unei hotărâri pe care articolul 6 alin. (1) din CEDO o cuprinde.

Ghidul CEPEJ 2009 conține sfaturi privind controlul calității procedurilor de executare. Pentru a efectua controlul calității procedurilor de executare, fiecare stat membru trebuie să stabilească standardele/criteriile europene de calitate. Printre aceste standarde pot fi menționate instrumente

⁶ Licitațiile publice ar fi considerate o parte integrantă a serviciilor publice.

⁷ https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805df135

⁸ https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805df179

de recuperare electronică: una dintre măsurile de executare - vânzarea proprietății debitorului prin *licitație electronică publică*.⁹

3.2. Stadiul actual

Eficiența justiției și executării este, evident, determinată de costuri mai reduse și de un rezultat mai rapid - cheltuieli mai mici de timp. Nu există nici o îndoială că eficiența poate fi crescută printr-o utilizare mai extinsă a tehnologiilor informaționale moderne în cadrul procedurilor de executare. Acest lucru ar putea fi realizat, de exemplu, prin crearea unei platforme electronice de licitație, înființarea unui sistem electronic de gestionare a cazurilor, realizarea corespondenței între părți exclusiv prin intermediul unei comunicări electronice.

Cadrul juridic

Strategia sectorului justiției

Proiectul Strategiei pentru asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2020-2023 în Republica Moldova¹⁰ necesită consolidarea și eficientizarea mecanismelor, ceea ce va asigura executarea eficientă a hotărârilor instanțelor. O parte a obiectivelor specifice identifică necesitatea îmbunătățirii eficienței mecanismelor de executare a hotărârilor judecătorești și asigurarea unui echilibru adecvat între interesele creditorilor și cele ale debitorilor ca parte a procedurilor de executare silită.

Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei pentru asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru 2020-2023¹¹ specifică măsurile din secțiunea Obiectivului specific (2.1.7. Eficientizarea mecanismelor de executare a hotărârilor judecătorești) și subliniază acțiunea planificată: construirea unei platforme pentru vânzările la licitații online a bunurilor confiscate. Realizările preconizate ar fi: conceptul tehnic este elaborat și aprobat, regulamentul privind procedura și utilizarea platformei este elaborat și aprobat și, în final, sistemul informatic este dezvoltat și pus în aplicare.

Codul de Executare: licitații

Conform reglementărilor actuale, licitația este organizată în forma „veche”, în biroul executorului judecătoresc, și nu există posibilitatea de a organiza o licitație în spațiul electronic.

Părțile interesate sunt informate cu privire la licitație prin publicarea informațiilor într-un ziar. Articolul 125 alineatul (3) din Codul de Executare¹² prevede că bunurile indisponibilizate sunt, de obicei, vândute la licitație sau de către organizații comerciale specializate, pe baza unui contract de comision. Articolul 128 definește organizarea licitației și prevede că data și locul vânzării la licitație a bunurilor indisponibilizate vor fi stabilite de către executorul judecătoresc, având în vedere

---

⁹ A se vedea CEPEJ(2009)11REV2, pag. 22

¹⁰http://justice.gov.md/public/files/directia_analiza_monitorizare_si_evaluare_a_politicilor/EN_Draft_Strategy_Ensuring_Independence_Integrity_of_Justice_Sector_2020-2023.pdf

¹¹http://www.justice.gov.md/public/files/directia_analiza_monitorizare_si_evaluare_a_politicilor/EN_Action_Plan_SEIJS_2020-2023.pdf

¹² <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=336538>

necesitatea asigurării integrității bunurilor și a cheltuielilor aferente păstrării acestora. Licitația se organizează la biroul executorului judecătoresc sau într-un alt loc stabilit de acesta.

Articolul 129 din Codul de Executare reglementează cerințele la anunțarea licitației. Anunțul licitației se publică într-un ziar raional sau național sau în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se afișează la biroul executorului judecătoresc. Articolul 134 prevede că în ziua licitației, la predarea biletelor de participare, executorul judecătoresc înregistrează participanții prezenți. Înregistrarea se încheie cu 10 minute înainte de începerea procesului de ofertare. Executorul judecătoresc anunță începutul licitației și citește prima parte a procesului-verbal. Executorul judecătoresc oferă bunul (lot) la prețul inițial. Persoana care acceptă prețul ridică biletul. Executorul judecătoresc oferă bunul de vânzare de cel puțin trei ori la rând, la intervale pentru a permite opțiunile și supralicitarea. După ce unul dintre participanți ridică biletul, ceilalți pot pretinde bunul, oferind un preț mai mare cu unul sau mai mulți pași de creștere. Dacă nimeni nu oferă un preț mai mare decât cel acceptat, strigat de trei ori, executorul judecătoresc stabilește vânzarea bunului prin lovitura de ciocan. Ofertantul care a câștigat bunul (lotul) este obligat să semneze procesul-verbal.

Legea privind executorii judecătorești

Conform articolului 7 din Legea privind executorii judecătorești, executorul judecătoresc este autorizat să sechestreze bunuri, să ridice, să depoziteze, să administreze și să vândă bunurile sechestrate în procesul de executare, precum și bunurile gajate.

3.3. Soluții strategice alternative și implementare tehnică

Model conceptual

În primul rând, trebuie dezvoltat și aprobat un concept de transfer al executorilor judecătorești, licitațiilor către spațiul electronic. Trebuie să acopere atât instrumente funcționale, cât și instrumente tehnice. Modelul conceptual trebuie să permită atingerea câtorva obiective foarte importante:

- i. implementarea furnizării de servicii publice pe principiul „ghișeului unic”. Prin intermediul comunicării interinstituționale, clientului i se vor furniza toate instrumentele necesare pentru serviciul selectat - participarea la licitație - într-un singur punct de acces (portal electronic);
- ii. determinarea prețului optim pentru bunurile mobile și imobile pentru vânzare;
- iii. reducerea timpului de livrare a serviciului, obținerea de rezultate la costuri de operare mai mici, creșterea furnizării serviciului și a calității de la un capăt la altul. Un astfel de sistem electronic (procesul de realizare a bunurilor debitorului) va fi mai ușor de monitorizat, controlat și analizat.

Este de competența autorităților responsabile să decidă în ce măsură și între ce termene s-ar desfășura procesul de organizare în format electronic a licitațiilor executorului judecătoresc. Țările Uniunii Europene utilizează diferite modalități de tranziție de la licitațiile publice organizate fizic la cele electronice. Aceste două direcții esențiale pot fi identificate după cum urmează:

- i. *Adoptare lentă.* Tranziția treptată către un sistem de licitații complet electronic, adică, cu crearea unei alternative la executorii judecătorești, pentru o perioadă determinată de timp, pentru a organiza licitațiile pentru bunurile debitorului atât în birourile executorului judecătoresc, cât și prin intermediul unei platforme electronice de licitații (pot fi menționată experiența din Estonia).
- ii. *Tranziție cu începere de tip sprint.* Un sistem electronic de licitații devine complet operațional de la o anumită dată și este creată o platformă publică de licitații electronice, în care găzduirea și stabilirea prețurilor tuturor licitațiilor bunurilor publicate ale debitorilor sunt obligatorii. Bunurile debitorilor vor fi vândute doar prin intermediul platformei electronice de licitații. Nu există altă modalitate prin care persoanele interesate (cumpărătorii) să participe și să dobândească bunurile debitorilor în cadrul licitațiilor organizate de un executor judecătoresc (în acest sens, poate fi menționată experiența din Lituania, Letonia și Polonia).

Fiecare dintre aceste abordări are avantajele și dezavantajele sale, dar a doua opțiune prevalează, atunci când este trasată o linie de pornire și procesul de licitare a activelor debitorului de către executorii judecătorești devine complet electronic într-un stat întreg. Acest mod clar de organizare a licitațiilor permite analizarea deficiențelor sistemului, colectarea și analizarea datelor mai actualizate și asigurarea transparenței maxime a procesului prin creșterea prețului bunurilor de vânzare.

Integritatea sistemului

Trebuie subliniat faptul că este logic ca sistemul de licitație să fie conectat la sistemul de gestionare a cazurilor utilizat de executorii judecătorești sau chiar să facă parte din acesta. După cum am menționat în părțile anterioare ale acestui raport, Moldova are în plan să creeze un sistem de gestionare a cazurilor, dar nu există o soluție unitară pentru acest proces, deoarece Ministerul Justiției și UNEJ au dezvoltat două aplicații software diferite pentru soluționarea cazurilor de executare. Din decizia finală pe această problemă, pot fi planificate decizii suplimentare privind dezvoltarea sistemului de licitații electronice. Integritatea sistemelor de informații trebuie să fie o condiție preliminară pentru tranziția efectivă a serviciilor publice ale executorilor judecătorești în spațiul virtual.

Dacă recunoaștem că serviciul de licitație electronică este public, este necesar să ne asigurăm că înregistrarea participantului la licitație este sigură și accesibilă prin intermediul portalului serviciului public. Autoritățile din Republica Moldova au făcut pași importanți, creând, în special, platforme de informare multiplă ale serviciilor publice furnizate de autorități persoanelor obișnuite și mediului de afaceri, inclusiv services.gov.md, vizând transparența activității instituțiilor publice și furnizarea de servicii electronice.

Un exemplu relevant în acest context este proiectul M-Tender (<https://mtender.gov.md/en>). Întrucât Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova conduce o tranziție către achizițiile publice digitale, pentru a asigura cheltuielile mai transparente și mai eficiente ale bugetului de stat, noua platformă digitală (denumită serviciu guvernamental) va sprijini achizițiile publice de la planificarea achiziției la plata contractelor publice. Se presupune că aceasta va reduce timpul de licitație pentru organismele publice și timpul de așteptare pentru plată, pentru furnizori și contractanți. Acest proiect este susținut de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) și pare să aducă deja rezultate. Având în vedere proximitatea conceptuală a licitațiilor publice cu licitații din punct

de vedere juridic, economic și social și asemănările în ceea ce privește implementarea tehnică a acestora, este recomandabil să se ia în considerare adaptarea/integrarea platformei de licitație electronică pentru diverși actori, inclusiv executori judecătorești, în proiectul M-Tender.

Diferite metode de licitație

Multe tipuri de licitații sunt practicate în diferite situații reale pentru a atinge diferite obiective de afaceri, cum ar fi prețul cel mai bun, vânzarea garantată, posibilitatea minimă de coluziune etc. Cea mai comună pentru vânzarea bunurilor debitorilor este așa-numita „licitație engleză” (de tipul o vânzare - mulți cumpărători). Într-o astfel de licitație electronică cumpărătorii se adună într-un spațiu virtual la ora specificată în prealabil. Fiecare cumpărător poate vedea oferta depusă de un alt cumpărător și are un timp limitat pentru a răspunde la aceasta cu o contra-ofertă mai mare. În licitațiile fizice, răspunsurile trebuie primite în câteva secunde, în timp ce în licitații electronice, este posibil să fie permise câteva minute sau ore pentru răspuns.

Indiferent de modelul ales, acesta poate avea variații subtile, cum ar fi:

Anonimatul, adică, ce informații sunt dezvăluite în timpul licitației și după închiderea licitației. De exemplu, identitatea ofertanților ar putea fi ascunsă și prețurile câștigătoare finale ar putea fi, de asemenea, păstrate confidențiale. Dar acesta este rareori cazul în domeniul executării, atunci când procedurile trebuie să fie deosebit de transparente, pot fi atacate în instanță și așa mai departe.

Reguli de închidere. Licitațiile se pot închide la o oră de închidere postată. În mod alternativ, licitațiile pot fi menținute deschise, atât timp cât noi oferte continuă să fie primite într-un anumit interval de timp, de la oferta precedentă. Acest interval ar fi de câteva minute în cadrul unei licitații pe internet. De asemenea, se poate opta pentru închiderea licitației, în cazul în care este îndeplinită oricare dintre cele două condiții de mai sus sau numai atunci când ambele condiții sunt îndeplinite. După ce încheierea fazei de ofertare, ofertanții care au cele mai ridicate oferte obțin bunurile licitate, dar prețul pe care îl plătesc ar putea fi același cu cel oferit sau mai mic. Într-o *Licitație discriminatorie*, câștigătorii plătesc ceea ce au oferit.

Restricții la valoarea ofertei: de regulă, în toate licitațiile, regulile specifică oferta minimă de pornire. Pentru a accelera procesul de licitare, adesea sunt aplicați pași minimi de licitare. Pașii de licitare sunt aproximativ proporționali cu oferta curentă, adică sunt mai mici pentru ofertele mai mici și mai mari la ofertele mai mari.

3.4. Proces complet de licitație electronică

Care ar fi cerințele pentru procesul de licitație electronică? În acest raport, sugerăm luarea în considerare a structurii procesului de licitație și crearea unui proces complet de tranzacționare bazat pe licitații, din 5 activități de bază:

1) Inițierea și publicarea licitației

Informațiile cu privire la toate bunurile vândute prin licitație trebuie publicate pe un portal special de internet. Fiecare anunț indică ora licitației, categoria și locația bunului, prețul inițial de vânzare și valoarea comisionului participantului la licitație. De asemenea, trebuie oferită o scurtă descriere a bunului și fotografiile ale bunului și la anunț pot fi anexate și alte informații suplimentare. Ca un

element al integrității sistemului ar putea fi opțiunea ca datele furnizate în anunț să fie conectate automat la informațiile din registrele oficiale ale statului (de exemplu, registrul imobiliar, registrul persoanelor juridice, registrul populației etc.). Astfel de mecanisme ar permite erori reduse, de exemplu, nicio posibilitate de a genera un anunț pentru licitație, dacă persoana sau bunul nu sunt înscrise în registrul oficial.

În unele țări, pe platforma de licitație sunt oferite servicii suplimentare, de exemplu, anunțul include, de asemenea, și un link către portalul de internet unde oricine poate vizualiza istoricul tranzacțiilor imobiliare similare¹³. Utilizând informații despre tranzacții, licitatorii pot trage concluzii cu privire la prețul real al parcelei de interes sau al incintelor administrative prevăzute a fi achiziționate, precum și a activității pieței imobiliare într-o anumită locație.

Anunțul licitației poate indica următoarele informații: numărul licitației; prenumele și numele proprietarului proprietății (numele persoanei juridice); prenumele și numele executorului judecătoresc care vinde proprietatea din cadrul licitației, numărul de telefon, unde să solicite o inspecție a proprietății; locația și descrierea succintă a proprietății; ora de închidere a licitației; valoarea comisionului participantului la licitație; prețul inițial de vânzare; restricții de proprietate asupra proprietății care urmează să fie vândută; o notificare potrivit căreia toate persoanele interesate care au drepturi asupra proprietății de vânzare trebuie să depună documente care confirmă drepturile lor executorului judecătoresc, înainte de licitație; o trimitere electronică la procedura de înregistrare a participanților și executarea licitației.

Portalul electronic de licitații este, de asemenea, dedicat vizualizării, înregistrării și participării la licitațiile anunțate, în desfășurare și închise. Utilizatorului i se va oferi posibilitatea de a: vizualiza lista de licitații, efectua o căutare a licitațiilor, vizualiza datele licitației și informațiile despre proprietate.

2) Înregistrarea inițială a cumpărătorului, cerințe de securitate

Acest pas tratează aspectele aferente autentificării părților participante și crearea unui profil pentru fiecare cumpărător și, eventual, limitele de cheltuieli autorizate ale acestuia. Numai o persoană care și-a dovedit identitatea prin semnătură electronică sau s-a conectat la sistemul bancar electronic poate participa la licitație. Cerința de identificare prin mijloace electronice trebuie să se aplice, de asemenea, și societăților. Participanții trebuie să indice informațiile de contact (număr de telefon, adresă de e-mail), locul de reședință (sediul social) și contul bancar. Informațiile privind contul bancar sunt necesare în cazul în care trebuie returnată taxa pentru un depozit pentru licitație. Dacă o persoană participă la licitație prin intermediul unui reprezentant, obligația de a dovedi identitatea și de a furniza alte informații revine reprezentantului. Reprezentantul trebuie să indice prenumele, numele, numărul de identificare personală (numele persoanei juridice, codul) și baza reprezentării.

Informațiile generale de contact și referitoare la contul bancar ale utilizatorului autentificat sunt gestionate în contul de utilizator (galeria personală pentru licitație a ofertantului) creată de acesta. Aceste informații pot fi utilizate ulterior în diferite licitații. Dacă persoana este autentificată ca persoană fizică, sunt prelucrate datele persoanei fizice, dacă persoana este autentificată ca șef al persoanei juridice (director etc.), sunt prelucrate datele persoanei juridice.

---

¹³ A se vedea <https://www.ntsandorjai.lt/lt/nekilnojamasis-turtas.html>

O persoană este înregistrată în calitate de participant la licitație, dacă sunt îndeplinite toate condițiile prevăzute de lege. Datele cu caracter personal specificate de participantul la licitație nu pot fi dezvăluite în prealabil executorului judecătoresc, altor participanți la licitație sau terților, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Doar câteva țări percepe participanților nu numai o taxă de depozit, adică, 5 sau 10 la sută din valoarea proprietății este plătită în avans ca garanție, ci și o taxă de participant, care permite îmbunătățirea funcționalității sistemului din fondurile colectate. De exemplu, în Letonia taxa de participant este de 20 de euro.

3) Configurarea unui eveniment de licitație specific

Acest pas se referă la descrierea articolului care urmează a fi vândut și stabilirea regulilor licitației. Regulile licitației explică tipul de licitație desfășurată, parametrii negociați (preț, date de livrare, condiții de plată etc.), data și ora începerii licitației, regulile de închidere a licitației etc. Organizatorul licitației va informa persoanele care doresc să participe la licitație și participanții la licitație cu privire la condițiile de participare la licitație și utilizarea mediului licitației în timpul procedurii de înregistrare.

Trebuie menționat faptul că există diferite practici în fiecare stat, în ceea ce privește durata licitației. Unele state anunță în avans licitațiile planificate, altele consideră ziua publicării ca fiind începutul licitației, unele state o asociază cu orele instanței, unele cu valoarea bunurilor, unele reglementează o durată minimă, dar permit executorului judecătoresc să stabilească o durată maximă

De exemplu, în Estonia, cu excepția articolelor de valoare mică (mai puțin de 100 €), executorul judecătoresc este obligat să vândă bunurile mobile și proprietățile imobiliare indisponibilizate în cadrul unei licitații publice electronice. O licitație electronică are loc în mediul electronic de licitație, care se deschide pe site-ul web www.oksjonikeskus.ee. Durata unei licitații electronice este determinată de executorul judecătoresc. Durata determinată a unei licitații electronice nu poate fi mai mică de cinci zile. Un anunț se publică cu cel puțin zece zile înainte de licitație în publicația *Ametlikud Teadaanded* și într-o rețea informatică publică. În cazul vânzării de proprietăți imobiliare, perioada de timp dintre publicarea unui anunț de licitație și a unui aviz de licitație și licitație este de cel puțin 20 de zile, cu excepția cazului în care o instanță decide altfel.

În Lituania, începutul licitației este momentul publicării acesteia pe un site web special de internet www.evarzytynes.lt. Conform legii, licitația este anunțată în zilele săptămânii, între orele 9:00 și zero minute până la 16:00 p.m. și zero minute. O licitație forțată este închisă (1.) după treizeci de zile pentru proprietăți imobiliare și bunuri mobile (atunci valoarea depășește treizeci de mii de euro) (2.) după douăzeci de zile, dacă se urmează să fie vândute orice alte bunuri. Licitația forțată se închide în ziua în care se încheie, la aceeași oră și minut la care a fost anunțat. De exemplu, dacă licitația forțată a fost anunțată la 10:15 și 35 de secunde, aceasta se va închide în ziua închiderii licitației, la 10:15 inclusiv, și toate ofertele înregistrate cel târziu la 10:15 și 59,999 secunde pe serverul sistemului informatic al site-ului web www.evarzytynes.lt vor fi considerate ca fiind efectuate la timp.

În Portugalia, licitația se încheie într-o zi în care, în conformitate cu legea procedurală, instanțele sunt deschise. Aceasta rămâne deschisă pentru o perioadă de cel puțin 20 de zile și cel mult 60 de zile, după ziua plății taxei. În Estonia, un anunț este publicat cu cel puțin zece zile înainte de licitație.

În Letonia, o licitație se finalizează în a 30-a zi de la data de începere specificată în anunțul de licitație pentru proprietățile imobiliare, la ora 13:00, dar dacă cea de-a 30-a zi cade într-o zi liberă sau o sărbătoare, în următoarea zi lucrătoare, la ora 13:00.

4) Creșterea prețului în cadrul licitației (ofertare)

Etapă de ofertare gestionează colectarea ofertelor de la cumpărători și pune în aplicare regulile licitației privitoare la controlul ofertării (oferta minimă, pașii de licitare). Licitațiile sunt publice. Cu toate acestea, procesele electronice trebuie să asigure confidențialitatea participanților. De obicei, identitatea ofertantului nu este cunoscută nimănui pe durata desfășurării licitației. În sistemul de licitații electronice, participanții înregistrați își pot vedea doar ofertele proprii și cea mai mare ofertă. Executorul judecătoresc va primi informații referitoare la identitatea licitatorului cu cea mai ridicată ofertă numai la încheierea licitației.

O funcționalitate evaluată pozitiv asigură faptul că participantul la licitație poate crește prețul prin licitare automată sau neautomată. Dacă o ofertă mai mare este plasată în mod neautomat, ofertantul va oferi un preț pentru bunul scos la vânzare, care nu poate fi mai mică decât prețul inițial de vânzare. De exemplu, în Lituania, participanții la licitația forțată pot oferi doar un preț mai mare pentru bunul scos la vânzare, cu toate acestea, fiecare creștere a prețului nu trebuie să fie mai mică de 0,5% din prețul inițial de vânzare, dacă acesta este mai mic de cincisprezece mii de euro, și nu mai puțin de 0,3 la sută dacă prețul inițial de vânzare a bunului este de la cincisprezece mii de euro la treizeci de mii de euro și nu mai puțin de 0,1 la sută dacă prețul inițial de vânzare a bunului depășește treizeci de mii de euro. Pe durata licitației forțate, participanții la aceasta pot vedea informațiile referitoare la oferta minimă pe care o pot face, în funcție de pașii de licitare specificați. Prețurile sunt exprimate în euro fără cenți. Până la sfârșitul licitației forțate, același participant la licitație are dreptul să plaseze o ofertă mai mare de un număr nelimitat de ori. În timpul licitației este afișată cea mai mare ofertă pentru bunul scos la vânzare.

În cazul licitării automate, un participant la licitație trebuie să indice prețul inițial oferit, care nu poate fi mai mic decât prețul inițial de vânzare a bunului, cel mai mare preț oferit și pasul de licitare într-un mod automat care nu poate fi mai mic decât pasul de licitare specificat în pașii de licitare menționați mai sus. Oferta cea mai mare, în comparație cu prețul propus inițial sau oferta depusă de alți participanți la licitație, dacă există, trebuie să fie mai mare cu cel puțin pașii de licitare specificați la alineatul de mai sus și nu poate fi dezvăluită executorului judecătoresc care a organizat licitația forțată, altor participanți la licitația forțată sau terților. În cazul în care prețul este crescut în mod automat, este afișată oferta inițială plasată de un ofertant și aceasta rămâne până când următorul ofertant plasează o ofertă mai mare pentru bunul care urmează să fie vândut. Dacă un alt ofertant plasează o ofertă mai mare, prețul oferit de ofertantul care a selectat un pas de licitare automat se majorează automat cu intervalul specificat de acest ofertant până când oferta oferită de următorul ofertant depășește cea mai mare ofertă plasată de ofertantul care a selectat creșterea de preț automată.

Dacă ofertantul, care crește oferta într-un mod non-automat, oferă același preț ca un alt ofertant, care mărește oferta în mod automat, a indicat anterior drept cea mai mare ofertă, așadar o ofertă maximă a ofertantului care a selectat creșterea automată a ofertei va fi afișată, care se consideră a fi oferta pentru bunul aflat la vânzare în acel moment. Alți ofertanți pot crește această ofertă, în mod automat, plasând o ofertă mai mare sau, în mod automat, oferind o ofertă maximă mai mare. Procedura specificată în alineatul curent se aplică în cazurile în care ofertantul, care crește ofertele

În mod automat, oferă aceeași ofertă maximă ca și celălalt ofertant, care mărește oferta, în mod automat, indicată anterior ca oferta maximă.

Până la sfârșitul licitației, orice participant poate configura o creștere automată a prețului sau poate crește sau reduce oferta maximă specificată anterior, în mod automat. Participantul la licitație, care a oferit cel mai mare preț în timpul licitării, nu poate reduce oferta maximă crescută anterior, în mod automat, mai mult decât oferta afișată în prezent oferită de acest participant.

Pentru buna funcționare a sistemului de licitație electronică, aproape toate țările furnizează o oră de închidere preliminară fixă a licitației, dar o conectează la o creștere recentă a prețului. În Lituania, dacă a fost primită cel puțin o ofertă înainte de închiderea stabilită a licitației, licitația forțată este prelungită cu cinci minute și zero secunde suplimentare, iar ofertanții pot plasa oferte în acest interval de prelungire pentru bunul scos la vânzare. De exemplu, dacă timpul de închidere al licitației este 10:15 și 59,999 secunde și a fost primită cel puțin o ofertă în ultimele 5 minute ale acestui interval, licitația este prelungită pentru următoarele cinci minute și orice nouă ofertă înregistrată nu mai târziu de 10:20 și 59,999 secunde pe serverul site-ului web www.evarzytynes.lt al sistemului informatic este considerată a fi realizată la timp. În cazul în care pe durata prelungirii de cinci minute este plasată o nouă ofertă, licitația este reînnoită cu încă cinci minute și așa mai departe, după orice ofertă ulterioară. Contorizarea timpului începe din momentul în care a fost primită o nouă ofertă. De exemplu, dacă în timpul licitației prelungite, este primită o ofertă la ora 10:18 și 36 de secunde, o nouă ofertă înregistrată pe serverul site-ului web www.evarzytynes.lt al sistemului informatic înainte de ora 10:23 și 36,999 de secunde, se consideră a fi primit la timp și licitația se prelungeste, în mod repetat, pentru următoarele cinci minute. Licitația prelungită este închisă dacă nu se primesc oferte în termen de cinci minute de la ultima prelungire.

În Portugalia, la fel ca în Lituania, dacă este plasată o ofertă în cadrul ultimelor cinci minute înainte de termenul limită stabilit inițial, termenul limită va fi prelungit până la ultima ofertă, plus cinci minute. Ciclul de plasare a ofertelor și amânarea ulterioară a termenului limită, se încheie numai după ce au trecut cinci minute de la plasarea ultimei oferte.

Letonia a luat în considerare practica lituaniană: atunci când o ofertă este înregistrată în ultimele 5 minute înainte de închiderea unei licitații, timpul de licitare este prelungit, în mod automat, cu 5 minute. De asemenea, dacă în ultima oră înainte de închiderea unei licitații, au fost identificate probleme tehnice grave, care pot afecta rezultatul licitației și acestea nu au legătură cu încălcări ale securității sistemului, intervalul de licitare se prelungeste automat până la următoarea zi lucrătoare, la ora 13:00

În Estonia, un participant la licitație poate activa funcția de licitare automată înainte de începerea efectivă a licitării. Prin activarea licitării automate, participantul stabilește limita superioară până la care prețul oferit de el poate crește, atunci când concurează cu alți ofertanți. Când nu există oferte concurente ale altor ofertanți, mediul licitației înregistrează oferta în prețul inițial oferit de participantul care a activat primul funcția de licitare automată. Dacă înainte de deschiderea licitării, au fost activate mai multe oferte automate, prețul curent va crește la deschiderea licitării, la nivelul la care a rămas doar un singur participant concurent. Dacă înainte de deschiderea licitării, au fost configurate mai multe oferte automate cu limita similară și nu au fost urmate de înregistrarea unor oferte automate mai mari din partea unui alt participant, este înregistrată ca ofertă curentă la deschiderea licitării, oferta participantului care a configurat cel mai devreme plasarea ofertei. Prima ofertă posibilă este întotdeauna prețul inițial. Toate ofertele ulterioare trebuie să fie mai mari decât

cea anterioară. Ofertele pot fi doar multipli întregi ai pasului de licitare stabilit de organizatorul licitației. Ofertele pot fi transmise manual sau automat. Ca regulă, un singur participant nu poate plasa două sau mai multe oferte consecutive.

5) Declarație de licitație/certificat de vânzare a bunului

Acest pas final determină câștigătorul licitației, plata către executorul judecătoresc și transferul proprietății sau bunurilor către cumpărător. Cum devine ofertantul câștigător proprietarul bunului? Câștigătorul licitației forțate este ofertantul care a propus cel mai mare preț. Prețul propus de câștigătorul licitației forțate este considerat de asemenea prețul de vânzare a proprietății. După închiderea licitației forțate, se afișează prețul de vânzare a bunului. O notificare electronică cu privire la câștigarea licitației este transmisă câștigătorului licitației forțate. Executorul judecătoresc care organizează o licitație va primi un mesaj electronic (un protocol de activitate a sistemului) cu privire la ofertantul câștigător, în termen de o zi lucrătoare după încheierea licitației. Ofertantul câștigător va primi un mesaj cu privire la licitația câștigată. Câștigătorul licitației trebuie să plătească diferența dintre prețul vânzării bunului și taxa plătită de către participantul la licitație, în contul de depozit al executorului judecătoresc care a organizat licitația. Agentul de executare va întocmi un certificat de vânzare a bunului, în termen de câteva zile lucrătoare după plata prețului integral al bunului. În general, odată ce cumpărătorul semnează acest certificat, dreptul de proprietate asupra bunului licitat va fi transferat cumpărătorului.

3.5. Concluzii și recomandări

1. Utilizarea IT devine din ce în ce mai răspândită în întreaga lume, astfel încât fluxurile de informații au dus și la necesitatea mutării serviciilor de executare în spațiul electronic. Unul dintre obiectivele principale este creșterea transparenței activităților executorilor judecătorești. În ceea ce privește serviciile, licitația electronică oferă servicii 24 de ore pe zi, șapte zile pe săptămână fără necesitatea vizitării biroului executorului judecătoresc.
2. Procedurile din spațiul electronic garantează publicitatea maximă, accesibilitatea și eficiența licitațiilor. Acestea nu permit mai multe oportunități pentru ca participanții să reducă artificial prețul bunului de vânzare. O formă mai economică, mai convenabilă de achiziție de bunuri extinde cercul de participanți la licitații; diverse mijloace de identificare electronică inovatoare contribuie, de asemenea, la acest lucru. Aceasta va permite atingerea obiectivului principal al procesului - satisfacerea creanțelor reclamantului din vânzarea bunurilor debitorului la cel mai mare preț.
3. Trebuie să reținem faptul că oportunitatea de înregistrare și participare la licitațiile care au început deja trebuie privită ca un avantaj. În plus, pentru a obține prețul maxim pentru bunurile debitorului din vânzarea forțată, se recomandă să nu se creeze niciun fel de obstacole în ceea ce privește participarea aceleiași persoane la mai multe licitații selectate în același timp. Durata optimă a licitației ar crea condiții favorabile pentru atragerea mai multor participanți.
4. Pentru buna funcționare a sistemului de licitație electronică, aproape toate țările oferă dată și o oră de închidere fixată preliminar al licitației, dar o conectează la o creștere recentă a prețului.

5. De obicei, declarația unei licitații electronice este generată de sistem. Cu toate acestea, nu este vorba de sistemul IT însuși, ci de executorul judecătoresc care trebuie să ia decizia finală cu privire la licitație și realizarea proprietății debitorului. Executorul judecătoresc trebuie să evalueze evoluția licitației, procesele verbale, protocolul de dezordine, dacă există, dacă au existat tulburări sau schimbări, poate au fost luate la cunoștință noi circumstanțe și, în cele din urmă, să întocmească un document/certificat de vânzare a bunurilor.
6. Sistemele de licitație electronică trebuie să facă obiectul unor cerințe de securitate, protecție și monitorizare a datelor deosebit de riguroase.
7. Este o practică obișnuită ca asociațiile profesionale (Camere) să devină responsabile pentru administrarea sistemelor de licitație electronică și dezvoltarea funcționalităților acestora. Desigur, acest lucru necesită o cooperare strânsă cu legiuitorul și Ministerul Justiției, care supraveghează executorii judecătorești. Prin urmare, nu există nicio îndoială că UNEJ din Republica Moldova trebuie să fie lider în dezvoltarea acestui sistem de licitații electronice în Moldova.